

MOTÝLI ORLICKÝCH HOR A PODORLICKA – VII.

Butterflies of the Orlické hory Mts. and their foothills – VII.

Miroslav ROTTER

517 02 Kvasiny čp. 119

V příspěvku jsou zahrnuty další nálezy nových druhů motýlů ve sledovaném území a rozdělení motýlí fauny na společenstva, vázaná k určitému druhu ekosystému. Samostatnou část tvoří ochrana motýlí fauny včetně mezinárodně chráněných druhů.

1. Úvod

Příspěvek je pokračováním výsledků entomologického průzkumu Orlických hor a Podorlicka a navazuje na práce, uvedené v předchozích ročnících sborníků Práce a studie. Poznatky jsou zpracovány ze sběrů na 30 různých biotopech tohoto území a z výsledků práce let 1995 až 1998.

2. Materiál a metodika

Dokladové exempláře motýlů se nacházejí buď v mé soukromé sbírce, nebo ve sbírkách různých entomologů, kteří zde prováděli průzkum nebo jen náhodné sběry.

Lov imag zajišťoval se všemi dostupnými prostředky, u některých čeledí drobných motýlků se dospělci získávali částečně nebo výhradně pěstováním z larev nebo pup (např. *Nepticulidae*, *Gracillariidae*, *Coleophoridae* aj.). Determinaci sporných druhů zajišťovali nezištně specialisté, zabývající se určitými skupinami motýlů (např. pánové ing. Jan Liška z Prahy, ing. Jan Šumpich z Dolní Krupé, Aleš Laštůvka z Prostějova, ing. Jaroš Josef z Českých Budějovic).

Přehled biotopů, kde byl zjišťován sběr imag, larev nebo pup.

Poř. čís.	Název biotopu	kód síť map.	výška v m	typ biotopu
02	Týniště nad Orlicí	5862	253	A
03	Lípa nad Orlicí	5862	260	A, I
04	Křivice	5862	270	A
05	Borohrádek	5862	280	A, I
06	Olešnice	5862	280	A
07	Albrechtice nad Orlicí	5861	260	B
09	Čestice	5863	280	B
10	Zdelov	5862	280	B
13	Černíkovice	5763	300	B, G
15	Byzhradec	5763	320	B
19	Ještětice – vodárna	5763	330	B, I
20	Solnice – topolová alej	5763	330	B
22	Kačerov	5764	620	B, I

23 Kvasiny	5763	350	C, F
24 Obora – Šedivec	5964	400	C
25 Skuhrov nad Bělou	5763	400	C
27 Pastviny	5964	480	C, I
31 Deštné – Ošerov	5664	750	D
32 Deštné – Zákoutí	5764	750	D
33 Luisino údolí	5764	820	D
35 Šerlich	5664	1014	D
42 Zámělský Borek	5963	310 – 330	H, G
43 Kvasiny – Hamernice	5763	350 – 400	H
44 Antoniiino údolí	5763	450 – 600	J
45 Uhřínov – Benátky	5764	470 – 500	J
49 Bačetín	5662	480	
59 Kvasiny – Boroviny	5763	350	B
60 Jelení lázeň	5664	1050	E
67 Rašovice	5862	270	A, I

Typy biotopů:

- A – suché písčité louky a okraje řídkých borovo-dubových lesů na vátých pískách – zpravidla nejnižší položené části Podorlicka
 - B – louky, paseky a okraje především listnatých lesů
 - C – louky, paseky a okraje především jehličnatých lesů
 - D – vlhčí až bažinaté louky v oblasti horských, převážně smrkových, místy i bukových porostů – zpravidla biotopy vyšších poloh Orlických hor
 - E – rašelinné louky a na ně navazující vlhkomilné porosty, rašeliniště
 - F – kulturní lesostepi, tj. sady a ovocné zahrady, často podél vodních toků
 - G – parky, tj. biotopy s velkým množstvím různých dřevin, keřů a bylin
 - H – lesostepi s jižní expozicí na teplém opukovém podkladu
 - I – okraje rybníků s vodním a vlhkomilným rostlinstvem
 - J – podhorská údolí podél vodních toků s břehovými porosty a loučkami, často zaplavovanými vodou
- bez označení biotopu jsou ojedinělé nálezy v blízkosti uvedeného místa

3. Výsledky a diskuse

Jako nové druhy motýlí fauny pro region Orlických hor a Podorlicka byly nalezeny níže uvedené druhy (v pořadí je uvedeno pořadové číslo druhu, rodové a druhové jméno, číslo biotopu, v závorce je uvedeno jméno sběratele: Hb – Oldřich Holub Praha, Ka – Antonín Kačírek Rychnov nad Kněžnou, Ro – Miroslav Rotter Kvasiny, Šu – Jan Šumpich Dolní Krupá).

Čeď *Nepticulidae*.

- 1448 *Stigmella lapponica* Wocke 1862 – 43 (Ro)
- 1449 *Stigmella luteella* Stainton 1857 – 04, 25, 59 (Ro)
- 1450 *Stigmella regiella* Her. – Sch. 1855 – 13 (Ro)
- 1451 *Stigmella carpinnella* Hainemann 1862 – 23 (Ro)
- 1452 *Stigmella trimaculella* Haworth 1828 (= *populella* Her. – Sch.) 1855 – 20 (Ro)
- 1453 *Stigmella aurella* Fabricius 1775 Fabricius 1775 (= *fragariella* Heinemann 1860, gei Wocke 1871) – 24, 25 (Ro)

- 1454 *Stigmella pretiosa* Heinemann 1862 (= *bolli* Frey 1873) – 44 – 9.7.1997 – nový druh pro Českou republiku (Ro)
 1455 *Trifurcula cryptella* Stainton 1856 – 43 – 20.7.1996 – nový druh pro Čechy (Ro)
 1456 *Bohemannia pulverosella* Stainton 1849 – 43 (Ro)
 1457 *Ectoedemia subbimaculella* Haworth 1828 – 19, 25 (Ro)
 1458 *Ectoedemia liebwerdella* Zimmerman 1940 – 23 (Ro)
 1459 *Ectoedemia heringi* Toll 1934 (= *zimmernanni* Hering 1942) – 59 (Ro)

Čeleď *Bucculatricidae*

- 1460 *Bucculatrix cidarella* Zeller 1839 – 23 (Ro)

Čeleď *Gracillariidae*

- 1461 *Leucospilapteryx omissella* Stainton 1848 – 23 (Ro)
 1462 *Cameraria ohridella* Deschka a Dimic 1986 – 13, 23 (Ro)
 1463 *Phyllonorycter junoniellus* Zeller 1864 – 02 (Ro)
 1464 *Phyllonorycter salicicolellus* Sircom 1848 – 43 (Ro)

Čeleď *Ypsolophidae*

- 1465 *Ypsolopha mucronella* Scopoli 1763 – 27 (Ka)
 1466 *Ochsenheimerella taurella* Den. a Schiff. 1775 (= *mediopectinella* Haworth 1828) – 45 (Ro)

Čeleď *Depressariidae*

- 1467 *Agonopteryx conterminella* Zeller 1839 – 23 (Ro)

Čeleď *Oecophoriidae*

- 1468 *Denisia augustella* Hübner 1796 – 15, 23, 44, 47 (Ro), 27 (Ka)
 1469 *Crassa tinctella* Hübner 1796 – 06, 23 (Ro)
 1470 *Batia unitella* Hübner 1796 – 04, 23 (Ro)

Čeleď *Elachistidae*

- 1471 *Cosmiotes exactella* Her. – Sch. 1855 – 22 (Ro)
 1472 *Elachista albidella* Nylander 1848 – 44, 60 (Ro)
 1473 *Elachista kilmunella* Stainton 1849 (= *stagnalis* Frey 1859) – 60 (Ro)
 1474 *Elachista apicipunctella* Stainton 1849 – 31, 32 (Ro)
 1475 *Elachista humilis* Zeller 1850 (= *perplexella* Stainton 1859) – 22 (Ro)
 1476 *Elachista anserinella* Zeller 1839 – 19 (Ro)

Čeleď *Coleophoridae*

- 1477 *Coleophora vacciniella* Her. – Sch. 1861 (= *betulaenanae* Klimesch 1958) – 60 (Ro)
 1478 *Coleophora glitzella* Hofmann 1869 – 02 (Ro)

Čeleď *Momphidae*

- 1479 *Mompha ochraceella* Curtis 1839 – 13 (Ro)
 1480 *Mompha propinquella* Stainton 1851 – 23 (Ro)
 1481 *Mompha subbistrigella* Haworth 1828 – 23 (Ro)

Čeleď *Amphisbatidae*

- 1482 *Pseudatemelia josephinae* Toll 1956 – 25 (Ro)
1483 *Pseudatemelia flavifrontella* Den. a Schiff. 1775 – 23 (Ro)

Čeleď *Gelechiidae*

- 1484 *Monochroa hornigi* Staudinger 1883 – 23, 43 (Ro)
1485 *Bryotropha similis* Stainton 1854 – 67 – 15.5.1995 – nový druh pro Čechy (Šu)
1486 *Recurvaria nanella* Den. a Schiff. 1775 – 23 (Ro)
1487 *Caryocolum tischeriellum* Zeller 1839 – 19, 44 (Ro)

Čeleď *Tortricidae*

- 1488 *Acleris notana* Donovan 1806 (= *ferrugana* auct., nec Den. a Schiff. 1775) – 13, 23, 44, (Ro), 49 (Hb)
1489 *Cnephasia communana* Her. – Sch. 1851 (= *wahlbomiana* auct., nec Linnaeus 1758) – 45 (Ro)
1490 *Clepsis consimilana* Hübner 1817 (= *unifasciana* Duponchel 1843) – 23 (Ro)
1491 *Orthotaenia undulana* Den. a Schiff. 1775 (= *urticana* Hübner 1828) – 23, 44 (Ro)
1492 *Epinotia demarniana* Fischer v. R. 1840 – 23 (Ro)
1493 *Ancylis upupana* Treitschke 1835 – 44 (Ro)
1494 *Pammene splendidulana* Guenee 1845 – 13 (Ro)

Čeleď *Pterophoridae*

- 1495 *Capperia celeusi* Schmid 1886 – 49 (Hb)
1496 *Euleioptilus tephradactylus* Hübner 1813 – 44 (Ro)

Čeleď *Pyralidae*

- 1497 *Ancylosis oblitella* Zeller 1848 – 03 (Ro)
1498 *Eudonia sudetica* Zeller 1839 – 31, 33 (Ro)
1499 *Agriphila deliella* Hübner 1813 – 02, 04, 05, 07, 09, 10, 45 (Ro)
1500 *Donacaula mucronellus* Den a Schiff. 1775 – 04 (Ka)
1501 *Loxostege turbidalis* Treitschke 1829 – 42 (Ro)
1502 *Psammotis pulveralis* Hübner 1796 – 35 (Ro)

Čeleď *Noctuidae*

- 1503 *Euxoa crypta* Dadd 1927 – 67 – 18.8.1995 – nový druh pro Čechy (Šu)

Po důkladné revizi je nutno z dosud uvedených nalezených druhů vyškrtnout pro chybnou determinaci:

ze IV. části Motýlů Orlických hor a Podorlicka uvedeno ve sborníku číslo 3 Práce a studie – 1995: druhy pod číslem 49 a 50. Z V. části Motýlů Orlických hor a Podorlicka uvedeno ve sborníku číslo 4 Práce a studie – 1996: druhy číslo 131, 139 a 274.

Celkový počet zjištěných druhů pro uvedenou oblast je 1498.

4. Motýlí společenstva různých ekosystémů

Vlivem různých přírodních podmínek a především lidskou činností vytvořila se ve sledované oblasti řada různých typů ekosystémů, resp. rostlinných formací. Původní vegetační kryt tvořily především tyto ekosystémy: ve vyšších polohách Orlických hor bukojedlový nebo bukovosmrkový, v nižších polohách s příměsí různých listnáčů,

v nejnižších částech podhůří a na vátych pískách dubovoborový. Tato původní rostlinná společenstva byla postupně přeměněna v nižších a středních polohách v agrocenózy, lesní systémy v nejvyšších a středních polohách tvoří převážně monokultury s převládající dřevinou smrkem. V oblasti vátych písků zůstaly na těchto poměrně chudých půdách místy mohutné komplexy borovodubových lesů. Vlhké louky a bažinné biotopy byly na mnoha místech vysušovány, a to opět především v nižších a středních polohách. Původní ekosystémy se zachovaly pouze ve vyšších polohách Orlických hor díky ustanovení Chráněné krajinné oblasti Orlické hory a na málo dostupných místech pro zemědělskou techniku.

Většinu plochy sledovaného území pokrývají ve středních a vyšších polohách agrocenózy (tj. pole, sady, zahrady). Společenstva těchto agrocenóz jsou tvořena převážně eurytopními a euryektními druhy motýlů bez výraznějších typizačních vlastností. Z toho obdělávané pole patří mezi nejchudší biotopy, kde vlivem chemikálií používaných od druhé světové války se zničila téměř veškerá motýlí fauna.

Již od minulého století lze pozorovat v celé zemi úbytek některých motýlích druhů. Obdobně je tomu i ve sledovaném regionu, kde ale průzkum netrvá tak dlouho. Je však těžké rozhodnout, zda jde o antropogenně podmíněné mizení nebo úbytek spočívá i v jiných faktorech prostředí či v samotném druhu. Každý druh totiž vyžaduje ke své existenci celý soubor podmínek, mnohdy specifických, což se projevuje určitými mikroklimatickými, stanovištními a potravními nároky. Vyhnaně požadavky určitých druhů jsou proto citlivější k různým změnám a opačně jeho přítomnost může indikovat určité vlastnosti biotopu, kde se tyto druhy nalézají. Hlavní důvody antropogenně podmíněného vymírání bezobratlých lze v zásadě spatřovat ve dvou souborech příčin:

a) globální a lokální změny životního prostředí (znečištěné ovzduší a prostředí, změny klimatu, např. mírné oteplování apod.)

b) likvidace méně častých biotopů polopřirozeného charakteru a tím i omezování existenčních schopností některých druhů.

První soubor příčin úzce souvisí s péčí o životní prostředí a při současných možnostech ochrany přírody je regionálně téměř neovlivnitelný. Vymírání řady druhů má však druhou příčinu, která je při důrazné ochraně přírody omezená. Jedná se např. o likvidaci zbytků polopřirozených a přirozených biotopů a různé zásahy do ekosystémů (terénní změny, odvodnění, zúrodnění, apod.), které jsou v mnoha případech bezúčelné. Čím je biotop méně častý a ohroženější, tím jsou ohroženější všechny stenotopní druhy tohoto biotopu. Více jsou ohroženy druhy azonálních lokalit (rašeliníště, bažinné biotopy, písčiny) pro jejich daleko menší plošné zastoupení než druhy biotopů zonálních. Zonální biotopy jsou dnes v regionu Orlické hory a Podorlicko především osídleny druhotnými společenstvy (např. hospodářské lesní porosty s nepřirozenou druhovou skladbou, ruderální, xerofilní až hydrofilní bylinná společenstva, agrocenózy).

Podle míry ohroženosti, nebo trvalosti výskytu, lze rozdělit motýlí faunu na tyto kategorie (označení písmeny je rovněž používáno mezinárodně):

X – druhy vymřelé, které nebyly dvacet až třicet let zaregistrovány (drobné druhy nelze považovat za vymřelé, i když nebyly pozorovány řadu desetiletí):

Aporia crataegi L., *Zygaena carniolica* Scop., *Parnassius mnemosyne* L., *Iphiclides podalirius* L., *Melitaea diamina* Lang., *Clossiana euphrosyne* L., *Coenonympha tullia* Müll., *Chazara briseis* L., *Maculinea arion* L., *Aricia agestis* Schiff., *Lemonia taraxaci* Esp., *Lemonia dumi* L.

T – rašelinné biotopy, tj. rašeliníště, případně rašelinné louky vyskytující se v Orlických horách a Podorlicku jen ve velmi malém rozsahu. Většina z nich je pod

legislativní ochranou, ale přesto je obava o jejich uchování do budoucna. Na těchto biotopech žijí tyrfofilní nebo tyrfobiontní druhy motýlů. Patří sem:

Glyphipterix haworthana Stph., *Elachista kilmunella* Stt., *Biselachista albidella* Nyl., *Coenonympha tullia* Müll., *Vaccinia optilete* Kn., *Rheumaptera subhastata* Nolck., *Lithomoia solidaginis* Hb. (tento druh byl vždy nalézán na vlhčích místech borových lesů s porostem *Vaccinium myrtillus*).

B – bažinné biotopy jsou sice v regionu více zastoupeny než předchozí kategorie, ale více ohroženy a někdy zcela bezohledně likvidovány. Patří sem typické autotrofní slatinné mokřady, okraje toků i stojatých vod se zastoupením bažinné vegetace a mokřin vyšších poloh. Tyto biotopy jsou domovem celého komplexu různě náročných druhů motýlů. Při negativních zásazích do těchto společenstev přežívají pouze nejodolnější druhy. Ve sledovaném regionu patří do této skupiny:

Pseudopostega crepusculella Zell., *Monopis weaverella* Scott., *Elachista alpinella* Stt., *Coleophora vacciniella* Her. – Sch., *Brachmia rufescens* Haw., *Prochoreutis myllerana* Fab., *Acleris lipsiana* Schiff., *Acleris shepherdana* Fab., *Acleris lipsiana* Schiff., *Acleris shepherdana* Atp., *Phalonidia manniana* F. v. R., *Olethreutes olivanus* Tr., *Bactra lancealana* Hb., *Elophila nymphaeata* L., *Cataclysta lemnata* L., *Paraponyx stratiotatum* L., *Schoenobius gigantellus* Schiff., *Chilo phragmitellus* Hb., *Eudonia pallida* Curt., *Phlyctaenia perflucidalis* Hb., *Donacaula mucronellus* Schiff., *Melitaea diamina* Lang., *Aricia eumedon* Esp., *Cyclophora pendularia* Cl., *Orthonama vittata* Borkh., *Anticollix sparsata* Tr., *Pteropharapteryx sexualata* Retz., *Thumatha senex* Hb., *Spilosoma urticae* Esp., *Deltote uncula* Cl., *Apamea unanimitis* Hb., *Rhizedra lutosa* Hb., *Celaena leucostigma* Hb., *Chortodes pygmina* Haw.

U – do skupiny lučních společenstev patří jak vlhčí louky polopřirozeného charakteru v místech někdejších pramenišť, podmáčených smrčín a olšin, tak rovněž sušší louky nižších a středních poloh. Tato společenstva druhů jsou ohrožována intenzivním využíváním (hnojení, změny obhospodařování, odvodňování), nebo jejich přeměnou v agrocenózy. Biotopy těchto typů jsou domovem mnoha druhů:

Elachista monosemiella Röss., *Zygaena trifolii* Esp., *Olethreutes rivulanus* Scop., *Lemonia dumii* L., *Lycaena alciphron* Rott., *Lycaena hippothoe* L., *Cupido argiades* Pall., *Maculinea nausithous* Brgstr., *Xanthorhoe spadicearia* Schiff., *Xanthorhoe ferrugata* Cl., *Perizoma albulatum* Den a Schiff., *Siona lineata* Scop., *Diacrisia sannio* L., *Tyria jacobaeae* L., *Amphipoea fucosa* Frey., *Chortodes minima* Haw., *Melanchria pisi* L., *Mythimna conigera* Den. a Schiff., *Mythimna impura* Hb., *Cerapteryx graminis* L., *Diarsia rubi* View., *Xestia sexstrigata* Haw.

P – na písčitéch biotopech v oblasti vátých písků v nejnižších polohách Podorlicka mají domov psamofilní druhy motýlů. Jsou ohroženy přeměnou těchto písčín v zemědělskou půdu, zalesněním borovicí, těžbou písku apod. Jednotlivé druhy různě snášejí antropické vlivy, některé mizí při nepatrném zásahu, jiné přežívají i na druhotných písčitých stanovištích. Některé psamofilní druhy se širší stanovištní valenci mohou se vyskytovat i na skalnatých nebo kamenitých biotopech s kyselým podkladem. Na tyto biotopy je vázáno několik druhů:

Platytes alpinellus Hb., *Aplocera efformata* Guenee., *Aplocera vestigialis* Hufn.

S – xerothermní bezlesé biotopy v pravém slova smyslu se v Orlických horách a jejich podhůří nevyskytují. Přesto zde žije několik xerothermních druhů motýlů fauny, především na nejteplejších společenstvech regionu s jižní expozicí (např. lesostepi na teplém opukovém podkladu, xerothermní meze, atd.). Tyto lokality bývají výrazně ovlivňovány

a postupně likvidovány (vypalování, eutrofizace, rozorávání, atd.). Na těchto biotopech byly nalezeny tyto druhy:

Zygaena carniolica Hb., *Catoptria lythargyrella* Hb., *Spialia sertorius* Hoff., *Pyrgus serratalae* Ramb., *Idaea serpentata* Hufn., *Cuculla asteris* Den. a Schiff., *Bucculatrix artemisiella* H. – S.

F – skalnaté biotopy představují jednak primární bezlesá stanoviště, anebo vznikají druhotně v opuštěných lomech, při stavbě komunikací, apod. V regionu jsou zastoupeny jen ve velmi malém rozsahu. Ekologické podmínky těchto biotopů jsou značně rozmanité: od extrémních stanovišť až po údolní chladné a vlhké lokality. Typizační druhy těchto petrofilních biotopů vyžadují přímou přítomnost skalnatých útvarů nebo alespoň kamenitá suťová místa. Tyto druhy nemusejí být v žádném případě příslušníky téhož společenstva. Z petrofilních druhů byly v oblasti zjištěny pouze:

Chazara briseis L., *Nudaria mundana* L.

L – přirozené lesní celky představují celou škálu diametrálně odlišných biotopů a v nich žijící druhy motýlů indikují obecně přirozený, popř. polopřirozený charakter porostu. Některé z typicky lesních druhů jsou v regionu vymřelé nebo na okraji vymření, ale příčiny ústupu těchto druhů nejsou známy. Fauna těchto lokalit je velmi bohatá:

Adela associatella Zell., *Adela oxshenheimerella* Hb., *Incurvaria oehlmanniella* Hb., *Carcina quercana* Fab., *Diurnea fagella* Den. a Schiff., *Diurnea lipsiella* Den. a Schiff., *Carterocephalus palaemon* Pall., *Apatura iris* L., *Limnitis populi* L., *Limnitis camilla* L., *Nymphalis polychloros* L., *Nymphalis antiopa* L., *Argynnis paphia* L., *Pararge aegeria* L., *Tethecla fluctuosa* Hb., *Geometra papilionaria* L., *Xanthorhoe biriviata* Borkh., *Lampropteryx suffumata* Den. a Schiff., *Ecliptoptera silaceata* Den. a Schiff., *Ecliptoptera capitata* H. – S., *Thera britannica* Tur., *Thera stragulata* Hb., *Eustroma reticulatum* Den. a Schiff., *Electrophaeas corylata* Thnbg., *Hydriomena impluviata* Borkh., *Hydrelia sylvata* Den. a Schiff., *Nothocasis sertata* Hb., *Abraxas sylvata* Scop., *Plagodis pulveraria* L., *Plagodis dolabraria* L., *Dolepteria ribeata* Cl., *Alcis maculata* Staud., *Puengeleria capreolaria* Den. a Schiff., *Callimorpha dominula* L., *Enargia paleacea* Esp.

G – horské druhy měly by se vyskytovat ve sledovaném regionu jen v nejvyšších polohách. Avšak vlivem chladných horských údolí a splavováním některých horských rostlin nalezneme je i ve středních polohách. Některé druhy vykazují u spodní hranice vertikálního rozšíření různě výraznou tyrfofilii. V tomto případě je druh označen jako horský nebo tyrfofil (podle toho, která z těchto vlastností se v regionu projevuje výrazněji). K horským druhům patří:

Lampronia rupella Schiff., *Udea decrepitalis* H. – S., *Eudonia sudetica* Zell., *Erebia euryale* Esp., *Scopula ternata* Schr., *Xanthorhoe incursata* Hb., *Perizoma affinitum* Stph., *Perizoma minoratum* Tr., *Eupithecia veratraria* H. – S., *Odezia atrata* L., *Venusia cambrica* Curt., *Elophos dilucidarium* Den. a Schiff., *Hypena obesalis* Tr., *Trichosea ludifica* L., *Autographa bractea* Den. a Schiff., *Syngrapha interrogationis* L., *Phlogophora scita* Hb., *Dasypteria templi* Thnbg., *Apamea rubirena* Tr., *Mamestra biren* Goeze., *Lasionycta proxima* Hb., *Eurois occulta* L., *Xestia collina* Bois.

Ostatní neuvedené druhy nemají výslovně požadavky na vyhraněnou skladbu ekosystému a mohou se proto vyskytovat všude tam, kde pro daný druh je živná rostlina a potřebné klimatické podmínky.

5. Ochrana motýlí fauny

V rámci ochrany motýlí fauny zařazujeme některé druhy mezi ohrožené, zranitelné, vzácné a chráněné. Samostatnou kapitolu tvoří migrující druhy motýlů.

Mezi ohrožené, dříve obvykle více rozšířené, při čemž míst výskytu zřetelně ubývá, patří ve sledované oblasti:

Hemaris tityrus L., *Hemaris fuciformis* L., *Proserpinus proserpina* Pall., *Hyles euphorbiae* L., *Hyles gallii* Rott., *Limenitis camilla* L., *Brenthis ino* Rott., *Lycaena hippothoe* L., *Satyrrium w-album* L., *Satyrrium ilicis* Esp., *Maculinea teleius* Brgrstr., *Aricia eumedon* Esp., *Orthonama vittata* Borkh., *Plemyria rubiginata* Den. a Schiff., *Aplocera efformata* Guenee., *Hydraecia petasitis* Doubl., *Agrotis vestigialis* Hufn.

Druhy zranitelné, jejichž nalezišť ubývá, zdají se býti ohroženy, ale není jasné čím: *Adela associatella* Zell., *Hipparchia alcyone* Den. a Schiff., *Lycaena alciphron* Rott., *Maculinea nausithous* Brgrstr.

Vzácné druhy, buď značně rozšířené, ale všude vzácné, nebo lokální, vyskytující se ostrůvkovitě:

Adela cuprella Den. a Schiff., *Glyphipterix haworthana* Stph., *Sesia bembeciformis* Hb., *Zygaena trifolii* Esp., *Prochoreutis myllerana* Fab., *Tebenna bjerkanrella* Thnbg., *Gastropacha populifolia* Den. a Schiff., *Cyclophora pendularia* Ch., *Idea laevigata* Scop., *Chlorochysta miata* L., *Thera britannica* Turn., *Thera stragulata* Hb., *Rheumaptera subhastata* Nolck., *Perizoma affiniata* Stph., *Hydrelia sylvata* Den. a Schiff., *Acasis viretata* Hb., *Petrophora chlorosata* Scop., *Ennomos alniaria* L., *Nudaria mundana* L., *Coscinia cribraria* L., *Idaea calvaria* Den. a Schiff., *Hypena obesalis* Tr., *Nycteoila degenerana* Hb., *Trichosea ludifica* L., *Acrionicta strigosa* Den. a Schiff., *Syngrapha ain* Hochn., *Syngrapha interrogationis* L., *Cucullia asteris* Den. a Schiff., *Calliergis ramosa* Esp., *Amphipyra livida* Den. a Schiff., *Mormo maura* L., *Dasyptilia templi* Thnbg., *Xylena exsoleta* L., *Apamea furva* Den. a Schiff., *Anarta myrtilli* L.

Chráněné druhy motýlů, žijící v regionu, podle těchto vyhlášek:

- 1 – vyhláška č. 395/92 a Sb. zákonů č. 114/92 Sb.
- 2 – červený seznam ČSFR
- 3 – chráněné druhy uvedené v Bernské konvenci
- 4 – ostatní mezinárodní červené seznamy

Proserpinus proserpina Pall. – 3, 4, *Hyles euphorbiae* L. – 1, *Saturnia pyri* Den. a Schiff. – 1, 4, *Carterocephalus palaemon* Pall. – 4, *Parnassius mnemosyne* L. – 1, 2, 3, 4, *Iphiclides podalirius* L. – 1, *Papilio machaon* L. – 1, *Apatura iris* L. – 1, 4, *Apatura ilia* L. – 1, 4, *Limenitis populi* L. – 1, 4, *Limenitis camilla* L. – 1, *Chazara briseis* L. – 1, *Coenonympha tullia* Müll. – 4, *Satyrrium w-album* Knoch. – 2, *Maculinea arion* L. – 1, 2, 3, 4, *Maculinea teleius* Brgrstr. – 3, 4, *Maculinea nausithous* Brgrstr. – 3, 4, *Vaccinia optilete* Knoch. – 4, *Gnophos obscuratus* Den. a Schiff. – 4, *Catocala electa* View. – 1, *Hydraecia petasitis* Doubl. – 4.

Migrující druhy, které v regionu buď nejsou schopni přezimovat a různě pravidelně přilétají, nebo alespoň část jedinců je doplňována přiletem:

Plutella xylostella L., *Loxostege sticticalis* L., *Nomophila noctuella* Den. a Schiff., *Agrius convolvuli* L., *Acherontia atropos* L., *Daphnis nerii* L., *Hyles lineata* Fab., *Pontia daplidice* L., *Colias crocea* Fourcr., *Vanessa atalanta* L., *Vanessa cardui* L., *Issoria lathonia* L., *Orthonama obstipata* Fab., *Autographa gamma* L., *Heliothis virescens* Hufn., *Plogophora meticulosa* L., *Agrotis ipsilon* Hufn.

6. Závěr

V rámci inventarizačního průzkumu bylo ve sledované oblasti nalezeno a určeno dalších 56 druhů motýlů, čímž stoupl celkový počet zjištěných druhů na 1498. Současně byly na tomto regionu nalezeny tři nové druhy pro Čechy (*Trifurcula cryptella* Stt.,

Bryotropha similis Stt., *Euxoa crypta* Dadd.) a jeden nový druh pro Českou republiku (*Stigmella pretiosa* Hein.).

V příspěvku je rovněž uvedena vazba motýlů na různé ekosystémy s možností jejich ochrany do budoucna. Dále jsou vyčleněny chráněné, ohrožené, vymřelé druhy a migranti.

Summary

With in the framework of the inventory research there was found and characterized another 56 species of butterflies. So the total number of determined species rose to 1498. At the same time there were found three new species for the Czech lands and one new species for the Czech Republic. The connection of the butterfly species for the Czech Republic. The connection of the butterfly species to various ecosystems and the possibilities of their preservation in the future are mentioned. Further the safeguarded, endangered and died out species and migrants are designated.

Literatura

DUFEK T. et al., 1998: Motýli jihovýchodní Moravy. Přírodovědný klub v Uherském Hradišti.

LAŠTŮVKA A. et Z., 1997: Nepticulidae Mitteleuropas. Konvoj, Brno.

LAŠTŮVKA Z., 1998: Seznam motýlů České a Slovenské republiky. Konvoj, Brno.

SLAMKA Fr., 1997: Die Zünslerartigen Mitteleuropas. Bratislava.

Došlo: 31.3. 1999